

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

HEYVANDARLIQDA ANTİBİOTİKLƏRİN İSTİFADƏSİ

MİKROORQANİZMLƏR

Mikroorqanizmlər hər yerdədir. Onlara həm də bakteriyalar daxildir ki, bu da bir sıra hallarda insanlar, quşlar, heyvanlar, arılar və bitkilərdə xəstəlik və infeksiyaların yayılmasına səbəb olur

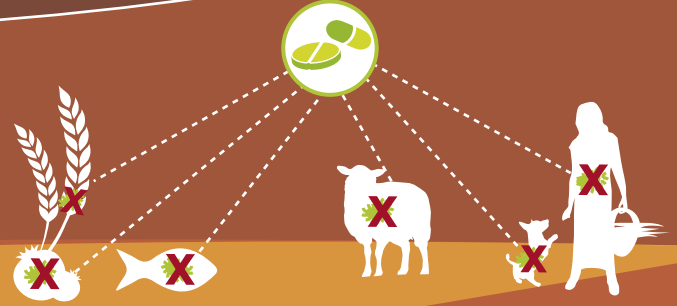
Mikroorqanizmlər birdən çox növə təsir edə bilirmi?

Bəli bəzi mikroorqanizmlər birdən çox növə təsir edir və heyvanlar, quşlar və insanlara keçə bilər. Sağlam heyvan və quşlarda olan bəzi mikroorqanizmlər insanlarda xəstəlik yarada bilər. Mikroorqanizmlər bir neçə yolla yayılır və buna qida və yaxud ətraf-mühit vasitəsilə yayılma da daxildir.

MİKROB ƏLEYHİNƏ VASİTƏLƏR

Bakteriyaları öldürən vasitələr **antibiotiklər** adlanır. Bu dərmanlar insanlar, mal-qara, quş, balıq, arı, bitki və ev heyvanlarında bakteriyaların yaratdığı xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunur

MİKROBLARA REZİTENTLİK

Mikroblara dayanıqlı olan bakteriyalar antibiotiklər tətbiq edilən ilk zamanlarda bakteriyanın inkişafını əngəlləyə bilsə də sonradan ona qarşı rezistentlik göstərir. Antibiotiklərdən yanlış və genişmiqyaslı istifadə bu problemi daha da ağırlaşdırır

ANTİBİOTİKLƏRƏ DAYANIQLI OLAN BAKTERİYALAR:

Ət, süd, balıq, yumurta və ətraf-mühit vasitəsilə yayıla bilər

İnsanlarda, quşlarda və heyvanlarda rast gəlinən infeksiya və ya digər xəstəliklərin müalicəsində antibiotiklərin effektivliyini azalda bilər

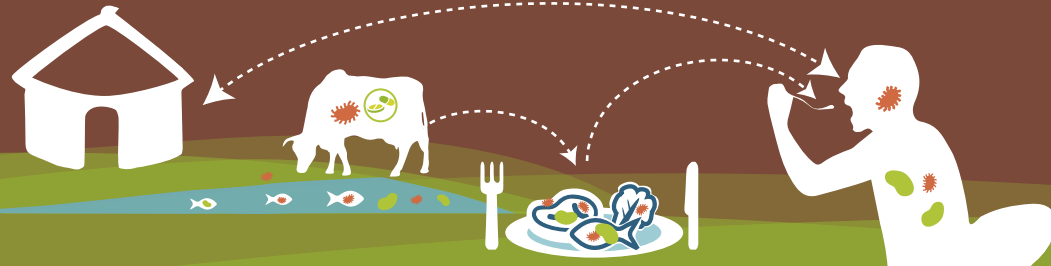
ANTİBİOTİK QALIQLARI

Heyvanlara antibiotik verildikdən onların heyvanın orqanizmində tamamilə parçalanması və xaric olunması kifayət qədər zaman alır. Ət, süd, balıq, bal və yaxud yumurtalarda rast gəlinən qalıqlar antibiotik qalıqları adlanır

ANTİBİOTİK QALIQLARI:

həmin qidaları istehlak edən insanların sağlığında problemlərə yol açabilir

həm də bir sıra ölkələr tərəfindən ixrac olunan məhsullardan imtina edilməsinə də gətirə bilər

HEYVANDARLIQDA ANTİBİOTİKLƏRİN İSTİFADƏSİ

BƏS NECƏ EDƏK Kİ

insanlar və heyvanların sağlamlığını qoruyaq və antibiotiklərin effektiv olmasını təmin edək?

ANTİBİOTİKDƏN İSTİFADƏNİ AZALTMALIQ

- Xəstəliklərin təsərrüfatlarda yayılmaması üçün biotəhlükəsizliyi gücləndirməliyik
- Xəstəlikləri minimuma endirmək üçün təsərrüfatlarda nümunəvi praktikadan istifadə etməliyik
- Mümkün olan hallarda vaksinlərdən istifadə etməliyik
- Xəstəliklərin erkən tətqiqi üçün heyvanları daha diqqətlə müşahidə etməliyik
- Antibiotiklərdən boy artımı üçün və yaxud xəstəliklərin profilaktikası üçün istifadə etməmək
- Antibiotiklərdən yalnız vacib hallarda istifadə edilməlidir

ANTİBİOTİKLƏRDƏN RASİONAL ŞƏKİLDƏ İSTİFADƏ EDİLMƏLİDİR

- Xəstəliklərin müalicəsi üzrə baytar həkimdən məsləhət alın
- Düzgün antibiotikdən istifadə edə bilmək üçün nümunələri təhlil üçün laboratoriyalara göndərin
- Hətta heyvan sağalsa belə, antibiotiklərin miqdarı və verilmə müddəti üzrə təlimatlara əməl edin
- Antibiotik qalıqlarının olmaması üçün bal, süd, yumurta və yaxud əti istehlak etməzdən əvvəl antibiotik istifadəsindən sonra tələb olunan müddətə əməl edin
- Vaxtı keçmiş antibiotiklərdən istifadə etməyin və onları qaydalara uyğun şəkildə məhv edin